

HISTÒRIA POSTAL DE MATARÓ

Aquest treball està enfocat d'una manera didàctica, de com va anar evolucionant la Història del Correu a Mataró, des del *recader* de portar cartes a mà, sense deixar cap marca, fins a l'aparició de les marques postals, segells i d'altres formes de franqueig, etc.



Tenint present els habitants de Mataró, així com l'analfabetisme, els comerciants-mercaders i empreses comercials o, simplement, famílies nobles o il.lustres de la Ciutat, que per les seves característiques culturals o de treball fan possible aquest estudi.

Breu relació d'anys i els habitants de la ciutat:



1100-1500	134" focs» aprox.	700 H.
1702		5.000 H.
1787		9.657 H.
1830		12.000 H.
1860		16.608 H.
1900		19.704 H.
1930		28.034 H.
1960		41.128 H.
1970		73.129 H.
1989		101.811 H.



Contingut de la col.lecció: Prefilatèlia, segells, cartes circulades amb varietats de marques postals, censures, marques patriòtiques, marcofília, rodets-corrans, franquícies, enters-postals, etc.

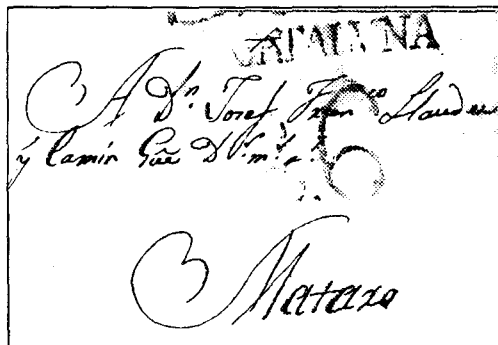


- El Correu fou administrat durant més de 400 anys per persones particulars i no estava reglamentat; tampoc no es feia servir cap tipus de marques o signes que donessin fe de quan s'havia donat aquesta carta al *recader*, així que també ho pagava el qui rebia la carta.

Les primeres marques i signes posats damunt d'escrits, es van fer servir a Barcelona i Tarragona l'any 1717.

* * *

- Carta de 1774 de Barcelona a Mataró a la il.lustre família Llauder, amb la marca de Barcelona i B-6 de porteig.



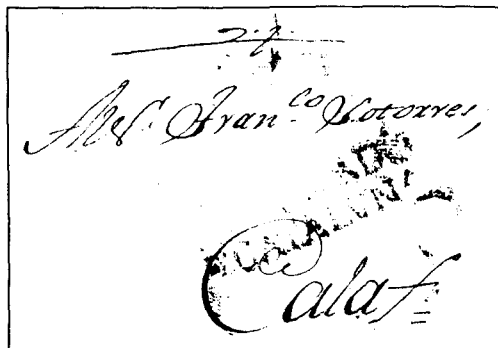
- 1779, amb data de 6 d'agost, segons la disposició del comte de Floridablanca, es constitueix la divisió postal de Catalunya, formant-se dos grups ben clars:

CATALUÑA: Barcelona, Martorell, Lleida, Tortosa, etc. fins a 7.

PRINCIPADO DE CATALUÑA: Figueres, Girona, Mataró, Vic, fins a 14.

- 1717, primera marca coneguda d'Espanya. **BARCELONA**

- 1765: El despatx de Correu a Mataró era el dimarts i el divendres, Carrera de Mataró, segons Pedro Alonso Rodríguez, oficial de l'Administració General de Correus del Principat.



- 1788, carta de Mataró a Calaf a 25 de febrer.

**M.
PRINCIPADO
DE CATALUÑA**

Usat durant els anys 1785-1792
(negre).

- 1830, les sis Carreres Generals de Postes (rutes, carreteres) per diligència per al Correu sortien de Madrid amb les adreces següents: França per Irun, Barcelona per Saragossa, a Cartagena, a Cadis, a Portugal per Badajoz, i a La Coruña. Mentre les de segona classe amb trajecte per Catalunya eren: Barcelona-França per la Jonquera i València a Barcelona.

M^o CATALUÑA
Usat de 1792 a 1802 (negre).

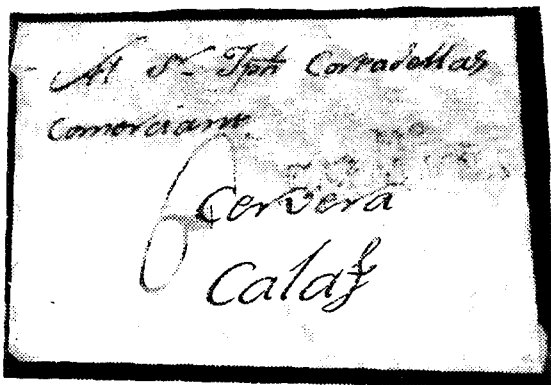
**M^o
CATALUÑA**

- Any 1795, carta de l'il.lustre mataroní i maçó Magí Villalonga, sortida de Mataró i sis adarnes de porteig a mà.

M.26 CATALUÑA

M.26.
CATALUNA

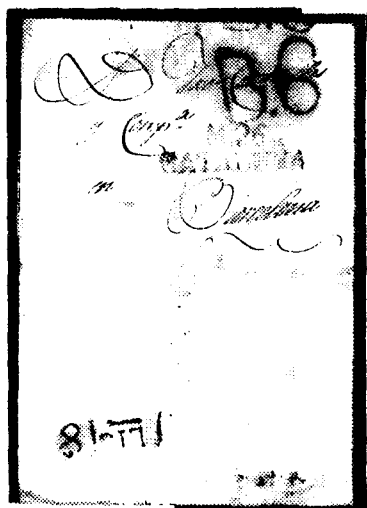
- El 1802 es fa l'ordenació numeral de les estafetes a Catalunya, i van des d'A-1 que correspon al poble d'Agramunt, passant pels diferents pobles alfabèticament, i a Mataró li correspon la M-26. Arriba fins a U-47 que correspon a La Seu d'Urgell.



- A Mataró li correspon la inicial de ciutat de «M» i el número d'ordre de «26» durant el temps que va ser usat aquest tipus de marca; en coneixem en diferents colors de tinta.

Tinta negra: anys d'ús del 1802 al 1822.

- 1817: Carta del 19 de juliol de Mataró a Barcelona; en sobre imprès la marca de porteig B-6, en tinta negra, i marca pre-filatèlica «M-26» en tinta blava i de temps d'ús des de 1817 fins al 1820.



La carta escrita el dia 19, porta la marca amb el dia 18.

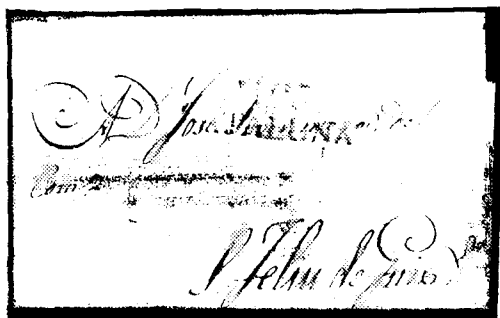
- Segons circular del 24 de gener de 1774, el datador pre-filatèlic ha de constar de l'abreviació del mes i el dia.

En aquest cas: JUL = Juliol
2 (grafisme) = dia 2

J^L. 2.

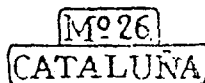
M-26 CATALUÑA en tinta vermella.

Any d'ús: del 1819 fins al 1842.



Carta de Mataró a Sant Feliu de Guifols, una altra ciutat catalana amb molta tradició comercial i marinera.

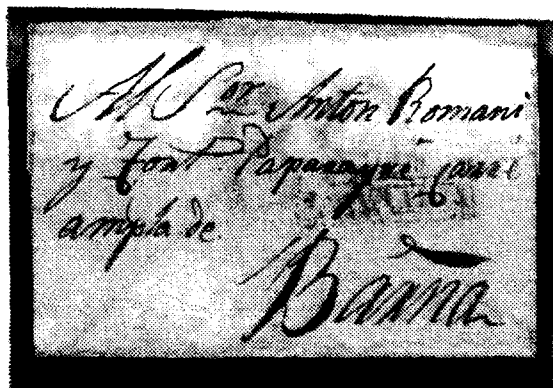
M-26 CATALUÑA en requadre



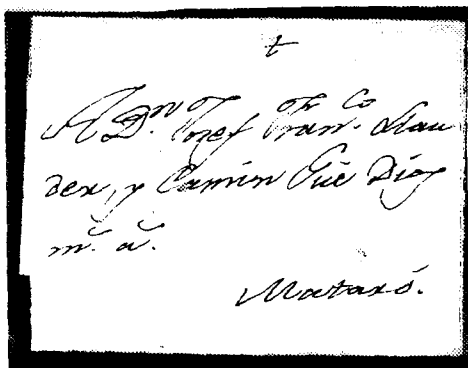
Anys d'utilitat: del 1821 al 1827

Carta de Mataró a Barcelona del 10 de març de 1824, del Sr. Josep Llovera al Dr. Anton Romani de Barcelona.

Marca de referència de sortida de Mataró i marca de porteig B-6, en tinta vermella.

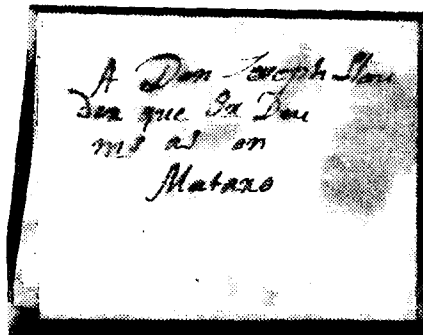


PERSONALITATS IL·LUSTRES MATARONINES: Família Llauder.



El 1817, carta de Barcelona a Mataró a 3 de maig; per l'època és rara ja que no porta la marca, devia ser duta a mà, amb tartana-correu o bé estar exempta de pagament.

Sr. Josep-Francesc Llauder i Camín



El 1817, carta de Palau de Salisax a Mataró a 2 d'abril, amb característiques semblants a l'anterior.

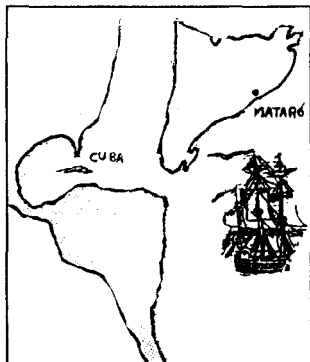
Sr. Joseph Llauder. De la casa fortificació de Torre Llauder (avui desapareguda).

- El 1822, Mataró a 26 de setembre, el Sr. Joseph Llauder ens demostra l'activitat dels seus negocis en melindros, i rebuts pendents de cobrament i pèrdues, en aquesta carta, portada a mà.

Mr. J. Llauder
Barcelona *Mataró 26 de Set. 1822*

Muy Sr. mio, en presente sive para manifestar
 como los Melindros de Vd. van en gran abundancia en el precio
 de 1544 Mill. y el Expresso de la parte del Sr. Duot que
 es el Maridomo de la Fazienda no quiere dar relacion
 alguna de esta cantidad porque Taran y Blanch y Felipe
 Pardo ó aconsejan no de la relacion, segun se comprueba
 por haber caido la redicada a su Casa. El Expresso de
 su parte que es el Maridomo de Fontanals siempre es
 ta firme a la verdad, en el precio de las 1544 como que
 yo ya tengo testimonios y yo digo al Sr. Duot que
 nanca es la ocasion de pagar la cosa, y que de no. yo
 le digo que no le not da nada de que se la queda
 y el dice que porque no se burarian las cosas y yo
 le digo que el Expresso ni yo tenemos tal mando, y q.
 Vm. tiene muchisimos recibos de su cantidad del pre-
 cio de cada uno y que eso no se ha de Viluar, y dice
 que pierde muchisimo dinero. y yo le digo que a Vm.

EL CORREU MARÍTIM I MATARÓ.



El rei Carles III obre el comerç català amb Amèrica l'any 1778.

El segle XVIII existeix un fort tràfec marítim i de construcció d'embarcacions a Mataró.

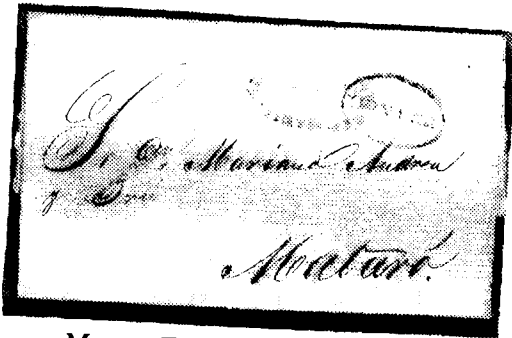
El 1780 ja funcionava l'Escola Nàutica de Mataró.

El 1889 és abolida la Capitania de Província Marítima que tenia per seu Mataró i anava de Tossa de Mar a Montgat.

L'activitat industrial de Mataró amb Amèrica.

Anys d'ús dels correus marítims en les diferents empreses: del 1828 al 1851.

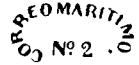
CORREO MARITIMO
 Nº 1



Carta de L'Havana a Mataró, del febrer de 1849, al Sr. Mariano Andreu. (Comerç d'exportació de vi del Maresme a Cuba).

Empresa de Correos Marítimos nº 2, en tinta blava.

Anys d'ús: 1843 al 1850.



Marca «Franco» de ports pagats oval, en tinta blava, varietat del punt al final de l'«O».

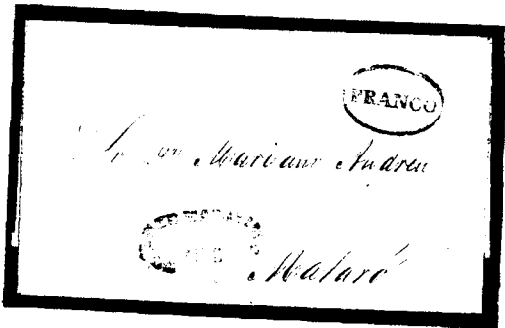
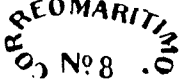


- Carta del germà del Sr. Mariano Andreu des de L'Havana a Mataró, el setembre de 1849, amb les marques del Correu Marítim núm. 2 de color blau i «Franco» de ports pagats.

- Carta de L'Havana, del 8 d'octubre de 1849, del Sr. Josep Andreu al mataroní i pintor Sr.

Mariano Andreu, qui també fou president de la Caixa d'Estalvis de Mataró de l'any 1889 al 1894.

Marca del Correu Marítim núm. 8 de color blau; anys d'ús del 1849 al 1851; marca de franquícia de ports «Franco» oval i tinta blava, variant del punt en la «O».



- 1841: Timbre pre-filatèlic de dades, aprovat pel regent del Regne en ordre de 15 de desembre i posat en servei el 15 de maig de 1842, segons circular del director de Correus Sr. Juan Baeza; per això es coneix per Datador Baeza o tipus 1842.

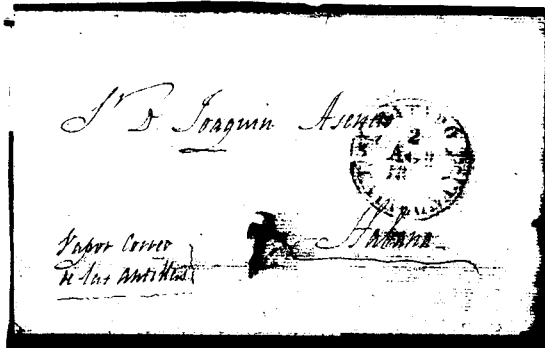
- 1844-46: L'estafeta de Mataró depèn de la principal de Barcelona a sou fix.

- 1845: Al Correu, la seva taxa de pagament encara va en funció del pes i la distància del trajecte a fer, pagant-ho el destinatari.

- 1847: El Correu va diàriament de Barcelona a Mataró i tornada.



- El Baeza i Mataró: Carta de Mataró del 2 d'agost de 1854 a L'Havana, amb timbre de Baeza de Mataró i al darrera de Cuba, imprès a mà: Vapor Correo de Las Antillas, amb marca núm. 4 en blau, no era obligat encara l'ús de segells.



- 1848: El 28 d'octubre s'inaugura el primer ferrocarril d'Espanya, línia Barcelona-Mataró. El seu propulsor fou el mataroní Miquel Biada i Bunyol, qui també havia estat a Cuba.

- 1850: Aparició del primer segell a Espanya. No serà obligat el seu ús fins l'1 de juliol de 1856. Així acaba el període anomenat Pre-filatèlia. Les diligències són enrer pel ferrocarril, per ordre del 10 de desembre de 1853, i el Correu ha de viatjar en ferrocarril, més ràpid i segur.

CAPÍTOL 3

- 1850: Primer segell d'Espanya (Isabel II, 1 gener 1850, 6 quarts negre)



Planxa I (quartos) T O separades

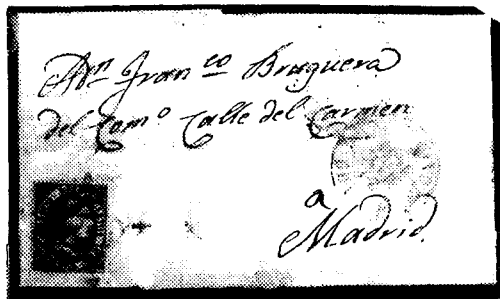


Planxa II (quartos) TO units

Es van fer servir els matasegells d'«Aranya», usats entre 1850 i 1852.

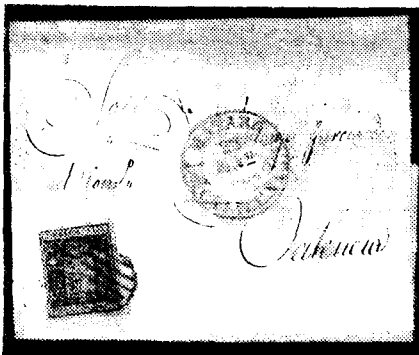


- 1851: Carta de Mataró al Sr. Francesc Bruguera, del seu fill, a Madrid, amb Baeza de Mataró, 24 de maig de 1851, amb segell de 6 quarts de la reina Isabel II, de l'any 1851, s/dentar, núm. 6 i matasegellat amb «aranya» negra.



- 1852: Matasegells anomenat de «parrilla» per la seva forma, compost per 6 línies paral·leles dins un òval de 22x17 mm. Usat a partir d'aquest any.





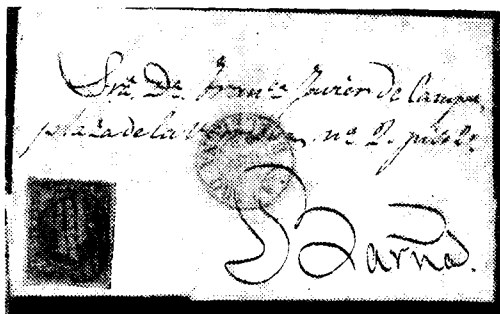
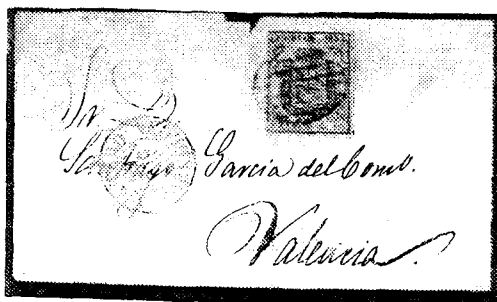
- 1854: Carta de Mataró a València amb Baeza, del 23 de gener i segell de 6 quarts, escut d'Espanya núm. 24, matasegells «parrilla», darrera Baeza València de 31 gener de 1854.

Datador 1854. Segons Reial Ordre 16-9-1853 no va entrar en funcionament fins a mitjan 1854 per substituir la «parrilla». En dos cercles concèntrics de 22 i 12



mm., a la part superior hi ha el poble i dins el cercle petit el dia, el mes i l'any.

- 1854. Carta de Mataró a València del 29 de desembre i arribada el 3 de gener del 55, amb segell núm. 31 (1-11-54) d'escut d'Espanya, fons blanc, s/dentar, amb matasegells del tipus «54» vermell de dades i «parrilla» el segell.

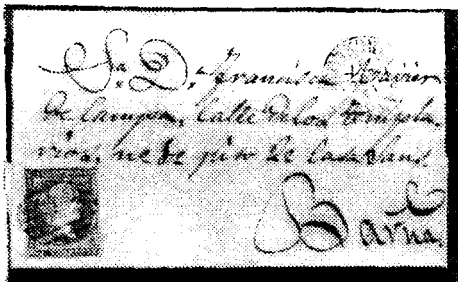


- 1855: Carta de Mataró a Barcelona a la Sra. Fca. J. de Campsa, sortida de Mataró el 20-11-55, datador «54» vermell de Mataró i segell de 1855, d'1 d'abril d'Isabel II, núm. 40, s/dentar, paper blau, filigrana llaços. Revers: datador Barcelona blau a 21 nov. 55 (capital).

- 1856: Carta oficial amb l'escut de l'aduana Nacional de Blanes a l'administrador de l'aduana de Mataró, amb datador «54» de l'oficina més propera (trànsit) de Calella, a 31-8-56, amb segell oficial, s/dents tipus 1855, 1 gener escut d'Espanya 1/2 onza, matasegellat «parrilla».



- 1857: Carta a Mataró destí Barcelona, datador «54» a 14-1-57 vermell, revers datador «54» blau de Barcelona a 15-1-57, damunt segell 4 quartos Isabel II emissió 1856/59 s/dentar núm. 48 (sense marques), matasegellat «parrilla».



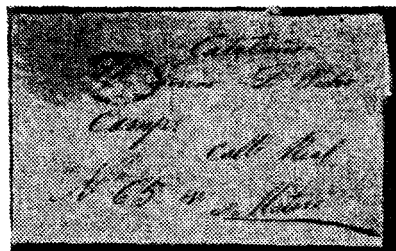
DATADOR TIPUS 1857: Per ordre del 19 d'abril del mateix any, en substitució del de 1854, característiques anàlogues a l'anterior, però més estilitzat i més petit de diàmetres, i la lletra del mes era inclinada i a l'esquerra.



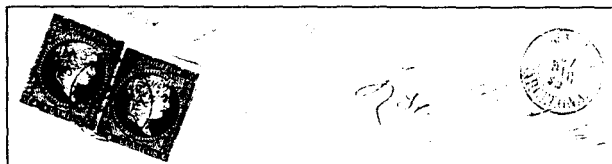
- 1858: Carta de Mataró a Barcelona, datador «57», segell núm. 48 (1856-59), Isabel II s/d de 4 quarts, amb matasegells de «parrilla».

- 1858: Carta de Mataró a Barcelona, datador «57», segell núm. 48 (1856-59), Isabel II s/d de 4 quarts, amb matasegells de «parrilla».

- 1859: Carta circulada a L'Havana del Sr. Pere A. Sabio amb data 10 d'abril, amb el segell que s'ha perdut i matasegells de «parrilla» de Cuba, al Sr. Pere Camps del carrer Ral, 65 de Mataró.

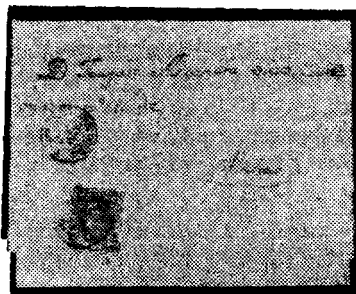


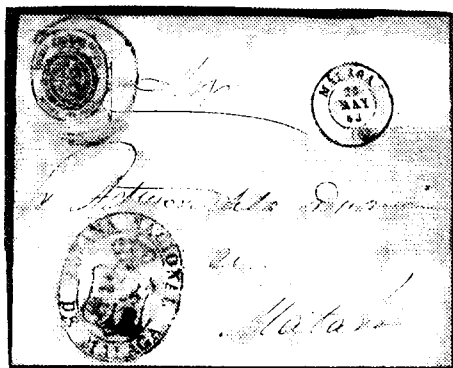
- 1859: Frontal de carta de Mataró, tipus «57», a 31 de desembre i segells de



l'emissió d'Isabel II (1856-59) núms. 48 i 48A d'11 d'abril (punts al coll de la reina), matasegells i datador «57» negres.

- 1864: Carta de Castelló d'Empúries al matoroní Joaquim Asencio que abans hem trobat a L'Havana, fent d'indià. Segell núm. 64, quatre quarts 1-1-64, amb el perfil de la reina Isabel II, s/dentar.





- 1863: Carta de Castelló a 4 de setembre de 1863, amb segell de Correu Oficial i escut nacional d'1/2 onza, groc, de l'emissió 1 de gener de 1855, matasegellat «roda de carreta» núm. 23 de Castelló, i dirigida al Sr. administrador de l'Aduana de Mataró.

Marca de procedència: Segell Oficial de l'Administració Principal d'Hisenda de Castelló de la Plana.

- 1863: Cartes d'Administracions Oficials dirigides a Mataró.

Segell de l'emissió 1855 per a Correu Oficial, d'1/2 onza, color groc, matasegellat amb «roda de carreta» de Màlaga núm. 6, data 26 de maig de 1863.

Marca: Escut Nacional de l'Administració d'Aduanes de Màlaga a l'administrador de l'aduana de Mataró.



MATASEGELLS DEL TIPUS «1857». Anys d'ús: 1865 fins a 1870 en diferents emissions de segells. Matats a Mataró.

- 1865: Emissió 1 gener Isabel II tipus (2), varietat C.s.

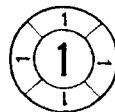


- 1865: Carta de Mataró a Barcelona del Sr. Miquel Duran, a 24 de febrer, als Srs. Alesan germans, amb datador tipus «57» de Mataró, revers datador de Barcelona tipus «57» i marca del carter de la 1a. secció. Segell d'1 de gener de 1865, Isabel II; primers segells dentats 4c. blau, núm. 75 (tipus descrentat).

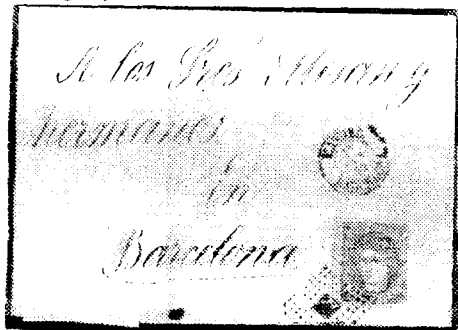


- 1863: Carta circulada de Barcelona a Mataró, al Sr. Salvador Simon, de 5 de gener. Segell de 4 quarts s/dentar i matasegells «roda de carreta», usat a les capitals de província; a Barcelona corresponia el núm. 2, i datador tipus «1957» de Barcelona, 9 de gener.

«Roda de carreta» usat del 1858 al 1873.

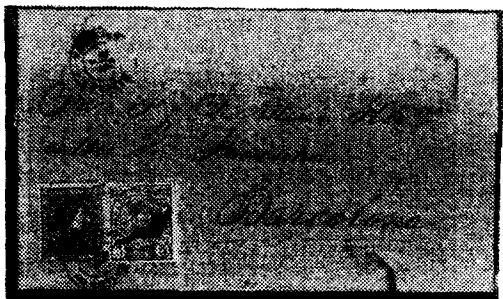


- 1871: Carta de Mataró a Barcelona del Sr. Pere Mora, a 14 de maig, als Srs. Alesan Gmans., data d'arribada a Barcelona el 15 de maig; datador tipus «57» de Mataró i Barcelona, segell de goma del remitent de Mataró, segell d'1 de gener de 1870, efígie al·legòrica d'Espanya, blau, de 50 mil·lèsimes d'escut.



- 1872: Carta de Mataró a Barcelona del Sr. Joan Fabrè, a 24 de setembre, als Srs. Alesan Gmans., amb datador tipus «57», de sortida Mataró a 23 de setembre (error de la màquina de Correus, o el qui escrivia es va descomptar?), arriba a Barcelona el 25 de setembre (revers), segell núm. 107 blau de 50 mil·lèsimes. Matasegells de romb amb punts fet servir durant els anys 1870-1900.

- 1875: Carta de Mataró a Barcelona del Sr. Josep Salas, a 4 desembre, als Srs. Alesan Gmans.; matasegells i datador «57» de 6 de desembre i arribada a Barcelona el 7; segells núms. 154 (verd) i 164 (blau) iguals als anteriors però de color més fresc.



- Datador de «trèbol».
Anys d'ús: 1878 al 1900.



Enter-postal de Mataró a Barcelona al Sr. Antonio Buidor, a 27 de març de 1879.

- Segell d'Alfons XII de 1875, tipus I, 5 cts. blau ultramar (a l'Enter-postal) targeta.

- Segell de 1877, emissió 1 de setembre, marró.

1 pesseta
(vermell)

0,5 cts.
(groc)



- Segells del mateix tipus, del rei Alfons XII. Matasegellats el 12 de setembre de 1882, amb el «trèbol».

(continuarà)

BIBLIOGRAFIA.

Historia del Sello Postal Español. Ed. Leesa S.A., tomos 1-2-3-4-5, 1984.

Catàleg Exposició Filatèlica "Mil·lenari de Catalunya". C. Fil. Mataró, 1989 (1).

Prefilatelia Mataronesa. Imp. Minerva, 1948. J. M^a Soler-P. Monge.

Prefilatelia Española. Estudio de las marcas postales de España y sus dominios de Indias, 1971. J. Guinovart y Tizón.

Catálogo Unificado de Sellos de España. Edifil, 1992.

Matasellos sobre el 4 cuartos de 1857. Fil. E. Llach, 1966.

Los Matasellos de fecha de 1854 y 1857. Biblioteca de Madrid Filatélico, 1954.

Catálogo de Franqueos Mecánicos de España, del grupo 5 x 15. Rafael Domingo Sancho, 1979.

Catálogo de Marcas Especiales de España (1888-1978). Ed. Gomis, 1978 (Valencia Filatélica).

Heller Town Censor Marks of Spain (1926-1945) y archivos de J. Campderros (1), 1989.

Catálogo Permanente de Temática Ferroviaria filatélico-postal de España. Fil. Claret, 1989. S. Conesa, J. Campderros.

Catálogo de la Asociación Cultural "Lope de Vega" n^o 17, 1991. La línea de la costa, la locomotora Mataró en los matasellos. José M^a Corts Barceló.

Ambulantes y marcas postales ferroviarias de España y Colonias. Col. Hobby n^o 3, Madrid 1972. Natalio Nattan.

Revistes especialitzades diverses i col·lecció de l'autor.